

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

PHÍT SA MÁY BUNVILAY

**PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC
CHẤT LƯỢNG CAO Ở THÀNH PHỐ VIÊNG CHĂN,
CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2014

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

PHÍT SA MÁY BUNVILAY

**PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC
CHẤT LƯỢNG CAO Ở THÀNH PHỐ VIêng CHĂN,
CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO**

Chuyên ngành : Quản lý kinh tế

Mã số : 62 34 01 01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS. TS NGUYỄN THỊ HƯỜNG
2. TS. LÊ VĂN CHIẾN

HÀ NỘI - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả số liệu nêu trong luận án là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng, chính xác của các cơ quan chức năng đã công bố. Những kết luận khoa học của luận án là mới và chưa có tác giả công bố trong bất cứ công trình khoa học nào.

Tác giả luận án

Phút Sa Máy Bunvilay

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	6
1.1. Những công trình nghiên cứu nguồn nhân lực và phát triển nguồn nhân lực	6
1.2. Những công trình nghiên cứu về nguồn nhân lực chất lượng cao và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao	19
1.3. Kết quả nghiên cứu liên quan đến luận án và hướng nghiên cứu của luận án	26
Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO	29
2.1. Nhận thức chung nguồn nhân lực chất lượng cao	29
2.2. Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao	43
2.3. Kinh nghiệm quốc tế và bài học rút ra cho Thành phố Viêng Chăn, nước Cộng hoà Dân chủ Nhân dân Lào về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao	60
Chương 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO Ở THÀNH PHỐ VIÊNG CHĂN, CỘNG HOÀ DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO GIAI ĐOẠN 2005 ĐẾN NAY	73
3.1. Khái quát về tình hình kinh tế - xã hội có ảnh hưởng đến phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao	77
3.2. Thực trạng nguồn nhân lực và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn giai đoạn 2005 đến nay	83
3.3. Đánh giá thực trạng phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn	105
Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO Ở THÀNH PHỐ VIÊNG CHĂN, CỘNG HOÀ DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO ĐẾN NĂM 2020	116
4.1. Định hướng phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn, nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào đến năm 2020	116
4.2. Giải pháp chủ yếu nhằm phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn giai đoạn đến 2020	130
KẾT LUẬN	146
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	148
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	149

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN ÁN

ADB	: Ngân hàng Phát triển Châu Á
AFTA	: Khu vực thương mại tự do Châu Á
ASEAN	: Hiệp hội Đông Nam Á
CHDCND	: Cộng hòa Dân chủ Nhân dân
CNH, HĐH	: Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CNKT	: Công nhân kỹ thuật
CMKT	: Chuyên môn kỹ thuật
EU	: Liên minh châu Âu
FDI	: Đầu tư trực tiếp nước ngoài
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội
HCM	: Hồ Chí Minh
HDI	: Chỉ số phát triển con người
HĐND	: Hội đồng nhân dân
HRD	: Phát triển nguồn nhân lực
ILO	: Tổ chức lao động quốc tế
IT	: Công nghệ thông tin
NDCM	: Nhân dân cách mạng
NNL, CLC	: Nguồn nhân lực chất lượng cao
ODA	: Hỗ trợ phát triển chính thức
UBND	: Ủy ban nhân dân
UNDP	: Chương trình phát triển quốc gia thống nhất
USD	: Đô-la Mỹ
UNESCO	: Tổ chức văn hóa khoa học giáo dục quốc gia thống nhất
WTO	: Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG TRONG LUẬN ÁN

	Trang
<i>Bảng 3.1:</i> Quy mô và tốc độ tăng trưởng GDP của Thủ đô Viêng Chăn	74
<i>Bảng 3.2:</i> Chuyển dịch cơ cấu theo ngành kinh tế Thủ đô	74
<i>Bảng 3.3:</i> Dân số và nguồn nhân lực ở Thủ đô Viêng Chăn	76
<i>Bảng 3.4:</i> Chỉ số HDI của Lào và thế giới	79
<i>Bảng 3.5:</i> Tình hình lao động và việc làm ở Thủ đô Viêng Chăn năm 2002, 2010, 2013	84
<i>Bảng 3.6:</i> Nguồn nhân lực có chuyên môn kỹ thuật ở Thủ đô tính đến năm 2013	85
<i>Bảng 3.7:</i> Trình độ của cán bộ, giáo viên dạy nghề năm 2013	87
<i>Bảng 3.8:</i> Kết quả điều tra về chính sách của Thành phố Viêng Chăn đối với nguồn nhân lực chất lượng cao	104
<i>Bảng 3.9:</i> Số lượng đào tạo nghề trình độ chuyên môn kỹ thuật tại Thủ đô Viêng Chăn năm 2005 - 2013	108

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ TRONG LUẬN ÁN

	Trang
<i>Biểu đồ 3.1:</i> So sánh cơ cấu lao động trong các ngành kinh tế ở Thủ đô giữa giai đoạn 2006 - 2010 và 2010 - 2012	76
<i>Biểu đồ 3.2:</i> Nguồn nhân lực có chuyên môn kỹ thuật ở Thủ đô	86
<i>Biểu đồ 3.3:</i> Cơ cấu trình độ của cán bộ, giáo viên dạy nghề năm 2013	87
<i>Biểu đồ 3.4:</i> Chuyển dịch cơ cấu trình độ của cán bộ quản lý Thành phố Yên Chấn	89
<i>Biểu đồ 3.5:</i> Số lượng đào tạo nghề trình độ chuyên môn kỹ thuật tại Thủ đô Yên Chấn năm 2005 - 2013	108

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Nguồn nhân lực là tài sản quý giá đối với mỗi quốc gia, vừa là mục tiêu, tiền đề, vừa là động lực để thực hiện chiến lược phát triển kinh tế - xã hội thực hiện công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước.

Bước vào thế kỷ XXI, trước xu thế phát triển và hội nhập kinh tế quốc tế diễn ra ngày càng mạnh mẽ, nền kinh tế tri thức hình thành và được coi là một xu hướng phát triển kinh tế chủ yếu của thời đại. Tri thức, trí tuệ trở thành nguồn gốc và sức mạnh quan trọng nhất quyết định trình độ phát triển của mỗi quốc gia. Bởi vậy, nguồn nhân lực chất lượng cao đóng vai trò quan trọng, là nhân tố quyết định đến sự phát triển và hưng thịnh của đất nước. Sự phát triển thần kỳ của nhiều nước ở khu vực Đông Á như Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan và tốc độ tăng trưởng nhanh chóng của các nước ASEAN, Trung Quốc đều phần lớn nhờ vào nguồn nhân lực có chất lượng cao [108]. Thực tế cho thấy, các quốc gia công nghiệp hoá thành công đều phải có chính sách ưu tiên xây dựng và phát triển đội ngũ nguồn nhân lực chất lượng cao, đặc biệt trong điều kiện hội nhập quốc tế ngày một sâu rộng.

CHDCND Lào đã và đang từng bước hội nhập vào nền kinh tế thế giới, tiếp cận với trình độ khoa học công nghệ cao nên đòi hỏi một lực lượng lao động có trình độ cao để đáp ứng yêu cầu làm việc trong môi trường mới. Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, có trình độ chuyên môn và đặc biệt là có khả năng thích ứng với những thay đổi nhanh chóng của công nghệ sản xuất là yếu tố then chốt thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội của CHDCND Lào theo hướng hiện đại và bền vững. Do vậy, đầu tư vào con người là cơ sở vững chắc cho sự phát triển nhanh và bền vững trong bối cảnh hiện nay.

Trong những năm qua, Đảng, Nhà nước Lào đã rất quan tâm đến việc xây dựng và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VIII năm 2006 đã khẳng định: "Con người là yếu tố quyết định cho sự phát triển và coi con người là đối tượng ưu tiên của sự nghiệp phát triển. Việc phát triển đất nước có hiệu quả hay không, ít hay nhiều luôn phụ thuộc vào yếu tố con người" [172, tr.56]. Song cho đến nay, đội ngũ lao động chất lượng cao ở CHDCND Lào còn ít, chưa đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Vì vậy, phát triển đội ngũ nhân lực chất lượng cao có đủ năng lực giải quyết các vấn đề phát triển của đất nước trong bối cảnh hiện nay là một yêu cầu cấp bách.

Thành phố Viêng Chăn, nước CHDCND Lào có vị trí chiến lược rất quan trọng, là trái tim của cả nước; đầu não chính trị, hành chính quốc gia, trung tâm lớn nhất về văn hoá, khoa học, giáo dục, kinh tế và giao dịch quốc tế. Viêng Chăn là một trong những địa phương có tốc độ phát triển cao về kinh tế, văn hoá, xã hội so với cả nước. Sự phát triển của thành phố phải trở thành động lực lan toả và là đầu tàu lôi kéo sự phát triển của các địa phương khác trong cả nước. Muốn vậy, yếu tố có ý nghĩa quyết định chính là nguồn lực con người.

Nhận thức được vai trò quan trọng của nguồn nhân lực nói chung, nguồn nhân lực chất lượng cao nói riêng đối với sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, trong những năm gần đây, lãnh đạo các cấp Thành phố Viêng Chăn đã xây dựng chiến lược phát triển nguồn lực con người và bước đầu đã đạt được một số thành tựu nhất định. Tuy vậy, quá trình thực hiện chiến lược này vẫn còn nhiều bất cập như: chất lượng nguồn nhân lực chưa đáp ứng được yêu cầu của quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá; cơ cấu đào tạo chưa hợp lý; đời sống của một bộ phận lao động ở thành phố còn gặp không ít khó khăn. Do đó, tình trạng thiếu cán bộ kỹ thuật lành nghề, cán bộ quản lý và cán bộ chuyên môn

khác trong các cấp, các ngành đang là vấn đề phổ biến không chỉ của thành phố, mà trở thành vấn đề chung của cả nước.

Do vậy, việc nghiên cứu lý luận và thực tiễn để tìm ra những giải pháp hữu hiệu nhằm phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu của quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá và hội nhập kinh tế quốc tế trở thành nhiệm vụ cấp thiết đối với Viêng Chăn hiện nay. Với ý nghĩa đó, nghiên cứu sinh chọn chủ đề "*Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn, nước Cộng hoà Dân chủ Nhân dân Lào*" làm đề tài luận án tiến sĩ kinh tế.

2. Mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

2.1. Mục tiêu nghiên cứu của luận án

Trên cơ sở làm rõ lý luận và đánh giá thực trạng phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn, CHDCND Lào để đề xuất giải pháp nhằm phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở thành phố đến năm 2020.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

Để thực hiện những mục tiêu trên, luận án tập trung vào làm rõ các nội dung sau đây:

- Hệ thống hoá và bổ sung cơ sở lý luận về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

- Nghiên cứu kinh nghiệm phát triển nguồn nhân lực cao ở một số địa phương của các nước trong khu vực Châu Á. Từ đó, rút ra một số bài học kinh nghiệm về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn, CHDCND Lào.

- Phân tích, đánh giá thực trạng phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Viêng Chăn từ 2005 đến 2013.

- Đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Viêng Chăn, CHDCND Lào trong bối cảnh hiện nay và tầm nhìn 2020.